

ÜNİVERSİTELER ARASI SPOR ORGANİZASYONLARINA KATILAN SPORCU-ÖĞRENCİLERİN KATILIM AMAÇLARI VE BEKLENTİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Suat KARAKÜÇÜK *
Ömer ŞENEL *

ÖZET

Bu araştırma üniversiteler arası spor organizasyonlarına katılan sporcu-öğrencilerin katılım amaçları beklentileri ve sorunlarının belirlenmesi amacı ile yapılmıştır. Araştırmaya 1997-1998 öğretim yılında 7 değişik branşta Türkiye de düzenlenen üniversiteler arası yarışmalara katılan 266 bayan, 357 erkek toplam 623 sporcu öğrenci gönüllü olarak katıldılar. Yarışmaları yapıldığı illerde ve yarışma günleri içerisinde deneklere 12 sorudan oluşan bir anket uygulandı. Elde edilen verilerin analizinde aritmetik ortalama, frekans dağılımı ve yüzdeler oranlar kullanıldı. Araştırma sonunda; sporcu öğrencilerin bu organizasyonlara katılım nedenleri arasında "farklı bir ortamda bulmak" birinci derece de ağırlıklı olarak bulunurken (986.3 Puan), "şampiyon olmak" ikinci derecede (377.4 Puan) ve "maddi gelir elde etme" amacı ise en son sırada yer almıştır (109.7 Puan). Sporcu-öğrencilerin beklentileri arasında ise "sağlıklı barınma yerleri sağlanması" birinci derecede önemli bulunmuştur (415.85 Puan). Yarışmalara katılan sporcu-öğrencilere göre bu organizasyonların amaçları arasında "gençlerin birbirlerini tanımalarını, kaynaşmalarını sağlama" birinci derecede önemli bulunurken (425 Puan), "uluslararası yarışmalarda başarı sağlayacak Milli takımı oluşturma-bilmek" amacı son sıralarda yer almıştır (342.8 Puan).

Anahtar Kelimeler : Boş zaman, Rekreasyon, Sporcu-Öğrenci, Organizasyon

A STUDY ON PARTICIPATION AIMS AND EXPECTATIONS OF STUDENT ATHLETES PARTICIPATED INTO SPORT ORGANIZATIONS AMONG UNIVERSITIES.

ABSTRACT

The purpose of this study is to find out participation objectives, expectations and problems of student athletes who participated into university sports organizations. A total of 623 Students (266 females, 357 males) who participated into sports competitions in 7 different branches organized in 1997-1998 education year were voluntarily participated into this study. A questionnaire included 12 questions was given to subjects during competition days in host city. Mean, frequency distribution and percentage were used to analyse obtained data. As result of data, among the participation aims of student-athletes in to these organizations; While "to be in different climate" was found as the most important (986.3 Pts.), "to be champion" has the second importance (377.4 Pts), "to earn money" was the last (109.7 Pts). Among expectations of student-athletes "to supply healthy accomodation" has found the most important (415.8 Pts). Among the aims of organizations according to student athletes, while "to better know each other and to improve friendship" was the most important (425 Pts). "to create national teams to have success in international events" was found less important (342.8 Pts)

Key Words : Leisure time, recreation, Student-Athlete, Organization.

* Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi Spor Yüksekokulu /ANKARA

GİRİŞ

Sanayileşme ve buna bağlı gelişen modern yaşamın neden olduğu bedensel hareket-sizlik her yaş gruplarındaki bireylerin sağlığını olumsuz yönde etkilemektedir. Sanayileşmenin bir başka fonksiyonu olarak ortaya çıkan boş zamanların da öncelikle çeşitli fiziksel aktivitelerle değerlendirilmesi ise, bu olumsuzluğu giderici psiko-sosyal veya fizyolojik önemli roller üstlenmektedir. Bazı araştırmalar özellikle stresten ve kalp-damar hastalıklarından korunmada boş zamanların fiziksel aktivitelerle değerlendirmesinin önemine işaret etmektedir (Cupelli, 1984; Cleaver, 1993; Blossand Hales, 1994)

Sorun üniversite öğrencileri için düşünüldüğünde daha da önem kazanmaktadır. Ancak Türkiye de tesis, malzeme ve diğer imkanlar bakımından küçümsenemeyecek bir ortama sahip üniversitelerde dahi öğrencilerin boş zamanlarını sportif etkinliklerle değerlendirmelerini teşvik edecek ortamlar oluşturulamamaktadır.

Öğrencileri bu tür etkinliklere motive edebilmek için önemli bir etkinlik olan üniversiteler arası sportif yarışma organizasyonları üniversite içindeki yarışmalarla başlayan, üniversite,takım seçmeleri, grup, bölge, Türkiye, Avrupa veya Dünya birincilikleri ile devam eden bir süreç içerisinde gerçekleştirilmektedir. Bu etkinliklerin yarışmalarla ilgili boyutundan sorumlu olan Üniversite Sporları Federasyonu, organizasyonları önemli sayılabilecek düzeyde bir bütçe ile gerçekleştirmektedir. (Federasyon 1997 yılında toplam 116 milyar TL, 1998 yılında ise toplam 97 milyar TL para harcamıştır).

Üniversitelerin, öğrencilere boş zamanlarında çok değişik etkinlikler yanında fiziksel aktiviteler için de yeterli hizmetleri sunamadığı bilinmektedir. Amacı Üniversite Öğrencilerine sporu çok yönlü tanıtmak, sevdirmek, uygulamaya yöneltmek ve bu yönde organizasyonlar yapmak olan Üniversite Sporları Federasyonunun da bu konuda yoğun bir katkısının olduğu söylenemez.

Bu çalışma ile, GSGM Üniversite Sporları Federasyonunun 1997-1998 öğretim yılında organize ettiği üniversiteler arası yarışmalara katılan sporcu-öğrencilerin, organizasyona amaç ve beklentileri açısından yaklaşımlarının değerlendirilmesi amaçlanılmaktadır.

YÖNTEM

Araştırma GSGM Üniversite Sporları Federasyonunun 1997-1998 öğretim yılında düzenlemiş olduğu üniversiteler arası yarışmalara katılan sporcu-öğrenciler üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın evrenini 47 üniversiteden katılan ve Tablo-1 de detayları verilen 16 spor branşından toplam 8415 sporcu-öğrenci (2950 kız, 5465 erkek) oluşturmaktadır. Örnekleni grubunun ise, Judo, Yüzme, Basketbol, Voleybol, Badminton, Cimnastik ve Masa Tenisi branşlarından toplam 623 sporcu-öğrenci (266 bayan, 357 erkek) oluşturmuştur. Veri toplamak amacıyla geliştirilen 12 soruluk anket deneklere yarışmaların yapıldığı illerde ve yarışma günleri içerisinde uygulanmıştır. Elde edilen verilerin analizinde frekans dağılımı, aritmetik ortalama ve yüzdelik oranları kullanılmıştır.

BULGULAR

Tablo 1: 1997-1998 Öğretim Yılında Organizasyonu Yapılan Spor Branşları ve Katılan Sporcu-Öğrenciler

<i>Branşlar</i>	<i>Kadın</i>	<i>Erkek</i>	<i>Toplam</i>
Voleybol	645	817	1462
Basketbol	500	705	1205
Judo	72	88	160
Yüzme	176	178	354
Cimnastik, Step Trambolin	235	111	346
Masa Tenisi	44	105	149
Hentbol	475	638	1113
Futbol	-	1224	1224
Atletizm	349	614	963
Kayak	126	143	269
Taekwando	83	135	218
Tenis	69	84	153
Karate	73	102	175
Güreş	-	391	391
Satranç	-	-	42
Badminton	-	-	191
TOPLAM	2950	5465	8415

Tablo 2: Araştırmaya Katılan Sporcu-Öğrenci Genel Profili

		<i>n</i>	%	TOPLAM
Cinsiyet	Kadın	266	42.7	623
	Erkek	357	57.3	
Yaş	18 yaş ve altı	58	9.3	623
	19 - 22 yaş	424	68.1	
	23 - 26 yaş	130	20.9	
	27 - 30 yaş	9	1.4	
	31 yaş ve üzeri	2	0.3	
Gelir Durumu	Çok kötü	9	1.4	623
	Kötü	13	2.1	
	Orta	286	45.9	
	İyi	300	48.2	
	Çok iyi	15	2.4	
Spor Branşları	Judo	100	16.1	623
	Yüzme	68	10.9	
	Basketbol	115	18.5	
	Voleybol	121	19.4	
	Badminton	61	9.8	
	Cimnastik, Step, Trambolin	84	13.5	
	Masa Tenisi	74	11.9	

Tablo 3: Üniversite Spor Takımları Dışında Başka Bir Yerde Spora Katılım

<i>Katılım</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
Profesyonel Bir Takımda Yarışıyorum	136	21.8
Amatör Bir Takımda Yarışıyorum	211	33.9
Hiçbir Takımda Yarışmıyorum	276	44.3
TOPLAM	623	100

Tablo 3'de de görüldüğü gibi deneklerin önemli bir bölümü (%44.3), üniversite takımları dışında başka bir takımda yarışmamaktadır. Bu durumda Üniversiteler arası organizasyonların önemli bir fonksiyonu üstlendiği söylenebilir.

Tablo 4: Üniversitelerin Sporcu-Öğrencilere Yaklaşımları Sağladıkları İmkanların Düzeyi

<i>Dereceler</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
Çok Az	81	13
Az	115	18.5
Orta	150	24.1
İyi	200	32.1
Çok İyi	77	12.4
TOPLAM	623	100

Sporcu-Öğrenciler Üniversitelerinin kendilerine yaklaşımları ve sağladıkları imkanlar konusunda oldukça iyimser görünmektedirler. Nitekim Tablo 4'e göre iyi ve çok iyi seçeneklerini işaretleyen denek yüzdesi % 44.5'dir.

Tablo 5: Sporcu- Öğrencilerin Boş Zamanlarında Spor Yapmalarının Derslerini Etkileme Düzeyi

<i>Etki Düzeyleri</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
Derslerimi Engelliyor	54	8.7
Derslerimi Engellemiyor	342	54.9
Derslerimi Kısmen Engelliyor	227	36.4
TOPLAM	623	100

Sporcu-Öğrenciler boş zamanlarında Spor yapmalarının derslerini etkilemediğini düşünmektedirler (% 54.9). Ancak küçük bir grup da olsa (% 8.7) sporun, derslerine engel teşkil ettiğini belirten bir Sporcu-Öğrenci grubu da bululmaktadır. (Tablo 5).

Tablo 6: Yarışmalara Katılan Sporculara-Öğrenci Göre Organizasyonlara Amaçları

Amaçlar		ÖNEM DERECELERİ*					Ağırlıklı Toplam Ortalama Puan
		1	2	3	4	5	
Gençlerin Birbirlerini Tanımalarını, Kaynaşmalarını Sağlamak	f	183	166	146	51	6	425
	%	29.4	26.6	23.4	8.2	1.0	
Ülke Sporunu Kalkındırmak	f	178	131	135	82	18	399.8
	%	28.6	21.0	21.7	13.2	2.9	
Gençlerin Boş Zamanlarını Değerlendirme	f	86	165	148	106	11	351.4
	%	13.8	26.5	23.8	17.0	1.8	
Uluslararası Yarışmalarda Başarı Sağlayacak Milli Takımı Oluşturabilmek	f	132	109	119	121	19	342.8
	%	21.2	17.5	19.1	19.4	3.0	
Hiçbir Amaca Hizmet Etmiyor	f	25	9	13	19	262	99.8
	%	4.0	1.4	2.1	3.0	42.1	

N= 623

Tablo 6'ya göre organizasyona katılan sporcu öğrenciler, bu tür organizasyonların amacını öncelikle tanışmak, kaynaşmak olarak görmektedir (425 puan). Ayrıca Ülke sporunu kalkındırmak veya uluslararası yarışmalarda başarı sağlayacak milli takımı oluşturmak gibi amaçların daha az önem derecelerine sahip olduğu görülmektedir.

* Önem dereceleri birden itibaren azalmaktadır.

Tablo 7: Sporcu-Öğrencilerin Organizasyondan Öncelikli Beklentileri

Beklentiler		ÖNEM DERECELERİ						Ağırlıklı Toplam Ortalama Puanı
		1	2	3	4	5	6	
Sağlıklı Barınma Yerleri Sağlamak	f	176	168	88	50	42	13	415.83
	%	28.3	27.0	14.1	8.0	6.7	2.1	
Maddi Yetersizlikler Giderilmeli	f	156	127	98	44	32	47	384.33
		25.0	20.4	5.7	7.1	5.1	7.5	
Toplu Eğlenceler Düzenlenmeli	f	68	83	110	101	92	41	298.5
	%	10.9	13.3	7.7	16.2	14.8	6.6	
Federasyon ve Diğer Görevlilerle Daha Sıcak İlişkiler Kurabilmek	f	74	92	111	57	8.0	65	290.5
	%	11.9	14.8	17.8	9.1	12.8	10.5	
Yalnız Dereceye Girenler Değil, Tüm Katılanlara Anı Belgeleri Verilmeli	f	93	67	98	71	46	117	284.5
		14.9	10.8	15.7	11.4	7.4	18.8	
Çevre ve Turistik Gezilere Daha Çok Yer Verilmeli	f	54	58	81	92	86	80	244.16
	%	8.7	9.3	13.0	14.8	13.8	12.9	

N= 623

Sporcu öğrenciler organizasyondan öncelikle sağlıklı barınma yerlerinin sağlanmasını (415.83 puan) ve maddi yetersizliklerinin giderilmesini (384.33 puan) beklemektedirler (Tablo 7).

Tablo 8: Sporcu-Öğrencilerin Organizasyona Katılım Nedenleri

NEDENLER	ÖNEM DERECELERİ							Ağırlıklı Toplam Ortalama Puanı	
	1	2	3	4	5	6	7		
Farklı Bir Ortamda insanlarla birarada bulunmak ve yeni arkadaşlar edinmek	f	216	349	328	223	169	99	61	986.3
	%	34.7	56.0	52.7	35.8	27.1	15.9	9.9	
Şampiyon Olmak	f	254	49	48	28	25	58	33	377.71
	%	40.8	7.9	7.7	4.5	4.0	9.33	5.3	
Derslerin ve Yaşamın Stresinden Uzaklaşabilmek	f	112	136	112	58	44	23	9	368.42
	%	18.0	21.8	18.0	9.3	7.1	3.7	1.4	
Turistik Bir Seyehat Yapmış Olmak	f	12	33	52	51	72	90	59	200.71
	%	1.9	5.3	8.3	8.2	11.6	14.4	9.5	
Maddi Gelir Elde Etmek	f	7	16	18	25	44	70	161	109.71
	%	1.1	2.6	2.9	4.0	7.1	11.2	25.8	

N= 623

Tablo 8 incelendiğinde Sporcu-öğrencilerin organizasyona katılım amaçlarının başında "farklı bir ortamda insanlarla birarada bulunmak ve yeni arkadaşlar edinmek" gelmektedir (986.3 puan). "Şampiyon olmak" ise ağırlıklı ortalamaya göre ikinci sırayı almaktadır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Üniversiteler arası sportif faaliyetlere katılan sporcu-öğrenciler, organizasyonun yapılış amacını öncelikle tanışma, kaynaşma ve boş zamanları değerlendirmek olarak görmektedirler. Organizasyonun "ülke sporuna katkı sağlamak" veya "uluslararası yarışmalarda basan sağlayacak milli takımlar oluşturmak" gibi amaçlarını ise ikinci planda değerlendirmektedirler (Tablo 6). Sporcu-Öğrencilerin, bu değerlendirmeleri kendilerinin de organizasyona katılım amaçları konusunda ipuçları vermektedir. Nitekim Tablo 8'de öğrencilerin organizasyona katılım nedenleri incelendiğinde farklı bir ortamda insanlarla bir arada bulunmak ve yeni arkadaşlar edinmeyi birinci derecede önemli buldukları görülmektedir (986.3 puan). Sporcu-öğrenciler organizasyonlara "şampiyon olmak" amacı ile katılmayı ise toplam ağırlıklı ortalamaya göre ikinci ağırlıklı neden olarak göstermektedirler. (377.42 puan) Türkiye finallerinin yapıldığı bir organizasyonda sporcu öğrencilerin ağırlıklı olarak şampiyon olmayı ikinci derecede düşünmeleri ilginç bir sonucu ortaya koymaktadır. Ayrıca denekler bu organizasyonlara maddi bir açıdan bakmamaktadırlar. (Tablo 8).

Bu durum Gökmen ve arkadaşlarının (1985) yüksek öğrenim öğrencileri üzerine yaptığı araştırma sonuçlarıyla da bir paralellik göstermektedir. Araştırmaya göre gençler boş zamanlarında katıldıkları etkinlikleri çoğunlukla grupla katılabilecekleri etkinliklerden seçmektedirler. Ünver ve arkadaşlarının (1986) 12-24 yaş grubu ile yaptıkları araştırmada da gençler büyük oranda grupla yapılan ve grup içinde bulunma ortamı veren spor etkinliklerini tercih etmektedir.

Ortaöğretimde bedeneğitiminin öncelikli amaçlarını tesbit etmek amacıyla yapılan bir araştırmada ise (Yıldırım ve arkadaşları, 1996) kız ve erkek öğrencilerin Beden Eğitimi ve sporun sağlığa yararlarını kavrayarak boş zamanlarını grup içinde sporla değerlendirmeye istekli olabilmeye amacı ilk sıralarda tercih edilmektedir.

Ayrıca Üniversite Öğrencilerinin spor yapma eğilimleri ve beklentileri hakkında yapılan bir araştırmada ise (Ersoy ve Oskay 1995), öğrencilerin büyük bir oranının spor yapmanın sağlık için gerekli olduğunu (%42), boş zamanları değerlendirme, stresten uzaklaştırma ve sosyal gelişim amaçlarıyla spora ilgi duyulduğunu ortaya koymaktadır. Bu sonuçların da araştırmada elde edilen, üniversite öğrencilerinin sportif etkinliklere katılım ile boş zamanlarını değerlendirmek, stresten uzaklaşmak ve grupla beraber olmak gibi sonuçlarıyla yakın bir benzerlik içerisinde olduğu görülmektedir.

Sporcu, öğrencilerin üniversiteler arası organizasyonlardan ve organizatörlerden beklentilerinin başında "sağlıklı banlama yerlerinin sağlanması" gelmektedir. (415.83 puan). Denekler maddi yetersizlikleri ikinci derecede önemli sorun olarak belirtmektedirler (Tablo 7). Nitekim üniversitelerin öğrencilere maddi katkılarının iyi veya çok iyi düzeyde olduğunu belirten denek sayısı yüzde 44.5 gibi yüksek bir düzeydedir (Tablo 4). Sporcu-öğrenciler organizasyonlarda görevli federasyon veya diğer görevlilerle daha sıcak ilişkiler kurabilmeyi ve yalnız dereceye girenlere değil bütün katılanlara birer anı belgesi verilmesini istemektedirler. Ayrıca denekler organizasyonlarda toplu eğlenceler düzenlenmesini önemli oranda beklenti olarak ortaya koymaktadırlar (298.5 puan). Bu beklenti, deneklerin

organizasyonlara katılım amaçlarıyla net bir paralellik göstermektedir.

Dernekler çevre ve turistik gezilere pek itibar etmemektedirler. Bu tür etkinliklerin düzenlenmesini isteyen küçük bir denek grubu bulunmaktadır (Tablo 7). Organizasyona katılım amaçlarına bakıldığında da böyle bir amaçla organizasyonlara katılan sporcu-öğrencilerin sayısının da çok düşük olduğu görülmektedir (Tablo 8).

Sonuç olarak, üniversiteler arası spor organizasyonlarına katılan sporcu-öğrenciler bu tür organizasyonlara öncelikle farklı bir ortamda bulunmak, stresden kurtulmak ve yeni arkadaşlar edinmek amacıyla katılmaktadırlar. Sporcu öğrencilerin, üniversiteler arası yarışma organizasyonlarının düzenleme amaçlarına yaklaşımları da, katılım amaçlarıyla örtüşmektedir. Nitekim bu organizasyonların yapılış amaçlarını büyük bir oranla tanımak, kaynaşmak ve boş zamanları değerlendirme olarak belirtmişlerdir. Bu amaçlar paralelinde denekler sağlıklı barınma yerleri, maddi imkansızlıkların giderilmesi, toplu eğlence ve benzeri etkinliklerin düzenlenmesini öncelikli olarak arzu etmektedirler.

Ayrıca sporcu-öğrenciler bu tür sportif etkinliklere katılmanın derslerini etkilemediğini belirtmektedir (Tablo 5). Bu durum ise deneklerin organizasyonlara katılımlarında arzulu oldukları sonucunu doğurmaktadır.

Araştırma sonuçları, bu tür organizasyonların düzenleyicisi ve finansörü olan GSGM Üniversite Sporları Federasyonu bu tür organizasyonlara yaklaşımının yarışma ve rekabeti öne çıkaran, başka bir spor federasyonunun organizasyon mantığından farklı olarak oluşturulmasının gerekliliğini ortaya koymaktadır. Diğer taraftan bu tür organizasyonların düzenleme yetkisine sahip yöneticilerin olaya bakış açılarının ve yaklaşımlarının belirlenmesi konusunda yeni araştırmalar yapılması da önerilebilir.

KAYNAKLAR

- 1- Bloss, M. V., Hales R.S., (1994) *Badminton*, Seventh Edition, Mc Graw-Hill, Boston.
- 2- Cupelli, V. et. al. (1984). Cardiovasculer. Response to Maximal Exercise in Active Elderly Health People, *Sports Medicine*, 24 (4), 273-279.
- 3- Yıldırım, İ., Yetim, A. ve Şenel, Ö. (1996) " Farklı Cinsiyetteki Lise Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersinden Beklentileri" *G.Ü. Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, (1), 1: 52-57.
- 4- Gökmen, H. ve Diğerleri (1985). *Yükseköğrenim Öğrencilerinin Serbest Zaman Etkinlikleri Kendilerini Gerçekleştirme Düzeyleri*, MEGSB yayını, Ankara.
- 5- Ünver, Ö. ve Diğerleri (1996) *12-24 yaş Gençlerin Sosyo-Ekonomik Sorunları* MEGSB yayını, Ankara.
- 6- Ersoy G. ve Oskay, N. (1995) "Hacettepe Üniversitesi Merkez Kampüsünde Öğrenim Gören Öğrencilerin Spor Yapma Eğilimleri ve Beklentileri" *Beslenme ve Diyet Dergisi* 24 (2), 253-261.
- 7- Cleaver, V. and Eisenhart. I (1993) "Stress Culture and Youth Sports a Challenge for Sports Studies" *International Journal of Physical Education*, 26:32-36.
- 8- Türkiye Üniversite Sporları Federasyonu Yetki Çalışma ve Sorumluluk Yönergesi, 30 Mayıs 1996 tarih ve 87 nolu Merkez Danışma Kurulu Kararı.